

The Identity of Historical Architecture in the Process of Conservation and Development in the Modern Era

Mahmoud Poursarrajian¹

Received: 2025-01-03, Accepted: 2025-11-08

DOI: 10.22034/rau.2025.2052345.1146

Abstract

Historical architecture is a continuum of three-dimensional space and time, where values have been attributed to it through interaction with humans over time, defining its distinction and continuity as identity. The conservation of historical architecture is also defined to maintain its values and, consequently, its identity, for transmission to present and future generations.

During the modern era, particularly after the 1950s, with the growing importance of development at various scales, different policies such as reconstruction, renovation, and redevelopment were implemented. The changes resulting from these policies, at various scales from urban fabric to historical architectural spaces, conflicted with the commitment to preserving identity. However, due to the conflicts that arose and the negative impacts of maximum and one-dimensional development, the regeneration policy was defined as a comprehensive approach that became more moderate in its approach to historical spaces and, consequently, historical architectural spaces, and directed its policies towards their conservation. But based on all these approaches, the persistence of historical architectural space over time and, consequently, the conservation of its identity, has been defined in terms of the function of space in relation to developmental policies centered on economic development. This means that the value of historical architectural space is due to its rarity and values based on current needs. Historical architectural space is measured at any given time by the criterion of "defined needs of that day" and, if valuable in relation to them, is preserved and utilized. Within this framework, historical architectural spaces are offered as a consumer and economic commodity to ensure their long-term survival. In this process, there is no commitment to preserving the values that define the historical building's identity and transmitting them; instead, what continues are the consumer and economic values of the space.

In this research, with the primary goal of identifying the reasons for the discontinuity of the identity of historical buildings and their role in their continued

1. Assistant professor, Department of Architecture, Art and Architecture School, Yazd University, Iran.
Email: poursarrajian@yazd.ac.ir

existence, the main question “What is the reason for the discontinuity of the identity of historical buildings and their proper role in planning their continued existence under the concept of conservation?” is answered by addressing the question “Given the conditions of the modernity period (dominant paradigm), how is the identity of a historical building and its continuity defined in the process of its conservation and development?”. This qualitative article critically analyzes the three main components involved in the decision-making process for the survival of historical architecture: the conservation expert, the identity/self of the architecture, and the modernity period (dominant paradigm), using an inductive approach, logical reasoning, and library research methods. In the first step, the historical evolution and current state of conservation and development policies for historical buildings, as used by the conservation expert (subject), are described and analyzed. In the second step, different perspectives on the concept of identity and self as the objective (object) of the article are explained. In the third step, the conditions of the modernity period are explained as an independent factor governing the other two factors, and its impact on the expert’s decision is clarified. Finally, through logical reasoning, the interaction of the three components and the outcome of the conservation expert’s decision on the identity of the historical building are discussed.

Based on the analysis of approaches to the conservation of historical buildings, until the first half of the 19th century, experts and theorists, similar to Viollet-le-Duc’s scientific view, considered conservation without development of the historical building, viewing the historical building as a product of the past and initial time, and preserving space separate from time – in the sense of “in time” and “era.” From the second half of the 19th century, and with John Ruskin’s theories, the revival of the concept of “in time” was established, and in addition to the initial time, other times in which different generations interacted with the building and their effects on the building and vice versa also gained importance. In the 20th century and beyond, and in the view of individuals such as Feilden and Jokilehto, among others, adding contemporary value to historical buildings considers both the present and the future, and conservation is defined as being accompanied by development. Of course, in this period as well, the three-dimensional space is a product of conservation before it is placed in the development process. During the development process, it assumes a temporal quality, being intermittently fragmented and occurring “moment by moment” within each development phase. In other words, at any given time, the building’s capabilities are actualized in response to daily needs during the development process, thereby gaining contemporary value. In this view, the continuum of space and time is formed with a different and fragmented temporal dimension, relying on the “moment” of development processes. Therefore, in all approaches, especially from the 20th century onwards, the influence of the characteristics of the modern era is seen in/on the experts’ views; such that in the expert system, based on standardized values, abstractly and by reducing time to zero in space, in a closed cycle resulting from institutional reflexivity, they identify historical buildings anywhere in the world and decide on their continued life based on probabilities arising from fundamental doubt. In other

words, given the separation of space and time in all approaches, and in other words, the lack of “continuity” of the space-time continuum of the historical building, experts, influenced by the modern era, have pursued two approaches regarding identity: “stabilizing self and identity in the past” and “changing identity and self over time.”

Identity stabilization occurs in conservation without development. In this approach, represented by Viollet-le-Duc’s theories, the “distinction” dimension of identity is defined based on the historical building’s values, resulting from the interaction between the human creator and their connection to the past. According to this process, the building’s identity structure has no plan for its continuation in the present and future. It is, in a way, a “rejected space” in the present, which will have two fates: either it will be forgotten and ruined after a while, or it will become a commodity that is managed by the commodity fetishism process resulting from the capitalist system of the modern era and used in tourism economics and museology.

In the “conservation with development” approach, the continuation of the historical building in the present and future depends on its ability to meet the needs of contemporary humans. Of course, these needs, under the abstract systems of the modern era’s fleeting world, are identified and addressed by the conservator and are not dependent on time and space. By viewing identity as fluid and structural, its role in present and future planning is negated. Identity’s conservation is thus limited to momentary distinctiveness, rendering the continuation of a “self” meaningless. This historical building has an identity in the past, present, and future. It will retain its identity for as many periods as decisions are made for it, and it will again be transformed into a commodity to meet daily needs.

Therefore, preventing the transformation of a historical building into a commodity without its authentic identity is only possible within a single-centered and unified view of identity. According to this view, identity is a single-centered structure that, in addition to defining its independence and “distinction” from others, plans for its “continuation” over time against external decisions and risks. In other words, through the people who built it and lived in and with it, it has managed the coherence of its identity in the past and plans for its conservation in the present and future. In this view, the subject and object are the same “self/identity of the historical building.” Based on this, the conservator does not plan for the future of the building; instead, by establishing a “direct” and “committed” connection with the historical building, they reduce the influence of abstract systems and the characteristics of the modern era on the interpretation of the historical building’s identity and the reading of its story over time. Based on this, identification and the formation of a false self for the historical building are prevented. By reading the story of the historical building, the policies and principles that ensure the coherence of its identity (distinction and continuity) in the past are extracted. By observing these policies and principles, the manner in which the historical building’s continued existence is planned, and consequently, the conservation and continuity of its identity, is determined.

In other words, the identity of the historical building, as a “distinguishing” and “continuing” structure in itself, is interpreted through the direct and committed connection of the conservator, and it expresses its plan for continued existence in the present and future, as well as its approach to addressing needs and risks outside itself. In this approach, the identity of the historical building takes a central role as a policymaker, and the establishment and change of identity are not allowed, resulting in a definition of “development for conservation.”

Keywords: Historic architecture, Identity, Distinction, Continuity, Conservation, Development, Modernism

هویت معماری تاریخی در فرایند حفاظت و توسعه در دوره تجدید

محمود پورسراجیان^۱

تاریخ دریافت: ۱۴-۱۱-۱۴۰۳، تاریخ پذیرش: ۱۷-۰۸-۱۴۰۴

DOI: 10.22034/rau.2025.2052345.1146

چکیده

هویت بناهای تاریخی که در تعامل انسان و فضا در زمان شکل گرفته است، ساختار شناختی است برای مدیریت و برنامه‌ریزی حیات و استقلال آنها در زمان؛ که باید در فرایند حفاظت و توسعه تعریف شده توسط کارشناس، حفاظت و حمایت شود. در صورتی که پژوهش‌های اخیر، عدم تعهد نسبت به تداوم هویت در سیاست‌های حاکم بر حفاظت و توسعه بناهای تاریخی را نشان می‌دهد. بر این اساس، در این پژوهش با هدف اصلی علت‌یابی عدم تداوم هویت بنای تاریخی و نقش آفرینی آن در تداوم حیات خود، به پرسش اصلی «علت عدم تداوم هویت بنای تاریخی و نقش آفرینی صحیح آن در برنامه‌ریزی ادامه حیات خود ذیل مفهوم حفاظت چیست؟»، از طریق پاسخ به پرسش «با توجه به شرایط دوره تجدید (پارادایم غالب)، هویت بنای تاریخی و تداوم آن در فرایند حفاظت و توسعه آن بنا چگونه تعریف می‌شود؟» پاسخ داده می‌شود. در این مقاله کیفی با رویکرد انتقادی و راهبرد استقرا، از روش استدلال منطقی و شیوه کتابخانه‌ای جهت توصیف مفهومی هویت معماری و دوره تجدید و تحلیل تأثیر ویژگی‌های دوره تجدید بر نظام کارشناسانه حفاظت و توسعه و بالتبع تعریف هویت بنای تاریخی و تداوم آن، استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد در فرایند حفاظت و توسعه، به دلیل تأثیر نهادهای مجرد دوره تجدید و بالتبع، خوانش نادرست هویت و توجه صرف به بُعد «تمایز» آن، هویت بنای تاریخی در زمان گذشته تثبیت می‌شود یا برای زمان حال و آینده تغییر می‌یابد. در نهایت، مقاله راهکار حفظ هویت در زمان و احیای نقش آن در مدیریت و برنامه‌ریزی حیات بنای تاریخی را در احیای پیوستار فضا-زمانی معماری تاریخی و در نظر گرفتن بُعد «تداوم» برای هویت واحد و خوانش بدون واسطه و مسئولانه هویت بنای تاریخی توسط کارشناس می‌داند.

کلیدواژه‌ها: هویت، بعد تمایز و تداوم، بنای تاریخی، دوره تجدید، حفاظت و توسعه

۱. استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

۱. مقدمه

بنابر این مسئله، در این مقاله با طرح سؤال اصلی علت عدم تداوم هویت بنای تاریخی و نقش آفرینی صحیح آن در برنامه‌ریزی ادامه حیات خود ذیل مفهوم حفاظت چیست؟، در بخش ادبیات موضوع، به توصیف تحلیلی سیر تحول رویکردهای حفاظت و توسعه، مفهوم هویت و دسته‌بندی‌های آن، و خصوصیات دوره (تجدد) حاکم بر تشخیص و تصمیم کارشناس حفاظت‌کننده ارائه شده است. سپس با رویکرد استقرا و روش استدلال منطقی چگونگی تعریف هویت بنای تاریخی و تداوم آن در رویکردهای حفاظت و توسعه توسط کارشناس حفاظت‌کننده و به بیان دیگر، نظام کارشناسی تحت تأثیر شرایط دوره تجدید تبیین می‌گردد.

با توجه به نتیجه اصلی مبنی بر «عدم تداوم هویت بنای تاریخی»، مقاله پیشنهادات خود را با تعریف صحیح از هویت مکان و چگونگی نقش آفرینی آن در تصمیم‌گیری برای تداوم آن، جهت جلوگیری از تبدیل بنای تاریخی به کالایی بدون هویت خود و بدون اصالت تحت تأثیر جامعه سرمایه‌داری متجدد ارائه می‌دهد. در حفاظت مبتنی بر هویت، بنای تاریخی برای ادامه حیات بر اساس هویت خود مورد حفاظت قرار خواهد گرفت؛ نه برای «خود» دیگر و نه صرفاً برای بیان تاریخ.

۲. ادبیات موضوع

۲.۱. سیر تحول رویکردهای حفاظت

مطالعه سابقه جهانی نشان می‌دهد که از آغاز تا میانه سده هفدهم میلادی، مهم‌ترین حفاظت، حفظ خاطرات و نشانه‌های خاص بوده است؛ چراکه پیشینیان می‌خواستند تا یاد و توصیف افراد، فعالیت‌ها و جوامع را در گذر زمان نگاه دارند. در این دوران، مرمت‌گر حق دخالت در اصل بنا را داشت (حنای و پورسراجیان، ۱۳۹۳). از نیمه دوم قرن هجدهم به بعد، کاوش‌های به عمل آمده در «هرکولانوم»، «پمپئی»، انتشار کتاب «شکوه رم» نوشته پیرانزی و «آثار باستانی آن»، اثر استوارت و روت انگلیسی، تفکرات جدیدی را در معماری و مرمت پایه‌گذاری کرد (Mon-serrati, 2023). در این دوره اصل صحت تاریخی دارای ارزش است و هنرمند می‌تواند از برخی برگشت‌ها به فرم سر باز زده و برخی دیگر را به کار ببرد، یا این که به آنها تغییر شکل دهد. سیاست‌ها در مفاهیم «صیانت»^۱ و «مرمت سبکی مبتنی بر تقلید»^۲ خلاصه می‌شود (اسفنجاری‌کنار، ۱۴۰۰؛ لطفی، ۱۳۹۰؛

معماری تاریخی پیوستاری از فضای سه‌بعدی و زمان است (Einstein & Leopold, 1938؛ اسدی، ۱۴۰۱؛ عباس‌زاده و نبوی‌نیا، ۱۴۰۲) که در تعامل با انسان‌ها در زمان، ارزش‌هایی بر آن بارگذاری شده و تمایز و تداوم خود را به عنوان هویت (گیدنز، ۱۳۹۸) تعریف کرده است. حفاظت از معماری تاریخی نیز جهت حفظ ارزش‌ها و بالتبع هویت آن، برای انتقال به انسان‌های حال و آینده تعریف شده است (براندی، ۱۳۹۱).

در دوره تجدید و به‌خصوص بعد از دهه ۵۰ میلادی، با اهمیت یافتن توسعه در مقیاس‌های مختلف، سیاست‌های مختلفی همچون بازسازی، نوسازی و توسعه مجدد (رابرتز و سایک، ۱۳۹۳) اتخاذ شد که تغییرات ناشی از آنها در مقیاس‌های مختلف از بافت شهری تا فضای معماری تاریخی با تعهد نسبت به حفظ هویت تعارض پیدا کرد (Hatch & Schulz, 1997; Orbaşlı, 2018; Go et al., 2014; Henderson, 2010; André, 2011; Zaidan, 2016; Sinclair-Maragh & Gursoy, 2017; Ujang & Zakariya, 2015). البته با توجه به تعارضات پیش‌آمده و تأثیرات منفی توسعه حداکتری و تک‌بعدی، سیاست بازآفرینی به عنوان سیاستی جامع‌گرا تعریف گردید که در رویکرد خود نسبت به فضاهای تاریخی و بالتبع آن فضاهای معماری تاریخی میانه‌روتر شده (EH, 2008; Park, 2008; Kang & Shin, 2025) و سیاست‌های خود را در راستای حفظ آنها سوق داده است (رابرتز و سایک، ۱۳۹۳). اما بر اساس تمام این رویکردها، ماندگاری فضای معماری تاریخی در زمان و بالتبع، حفظ هویت آن، در گرو کارکرد فضا در قبال سیاست‌های توسعه‌ای به محوریت توسعه اقتصادی تعریف شده است. به‌گونه‌ای که با ارزش بودن فضای معماری تاریخی به دلیل کمیاب بودن و ارزش‌های مبتنی بر نیازهای امروزه است (Aig-wi et al., 2021). فضای معماری تاریخی در هر زمان، با معیار «نیازهای تعریف‌شده آن روز» سنجیده شده و در صورت ارزشمندبودن در قبال آنها حفظ و مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این چارچوب، فضای معماری تاریخی برای زنده‌ماندن در زمان، به عنوان کالایی مصرفی و اقتصادی عرضه می‌شود (Yao, 2021; Young & Markham, 2020; Kencana, 2020). در این روند، تعهدی نسبت به حفظ ارزش‌های تعریف‌کننده هویت بنای تاریخی و انتقال آنها وجود ندارد؛ بلکه آنچه تداوم می‌یابد ارزش‌های مصرفی و اقتصادی فضا است.

جدول ۱. مفهوم حفاظت بنای تاریخی در دیدگاه نظریه پردازان.

مفهوم حفاظت	نظریه پرداز
حفظ ارزش‌های تاریخی فضای معماری از طریق حفاظت کالبدی و عملکرد اولیه و تداوم زندگی بنا از طریق بازسازی کالبدی و عملکردی با تشخیص مرمت‌گر (Bressani, 2016). ارباسلی، (۱۳۹۳)	اوژن ویوله لودوک (۱۸۷۹-۱۸۱۴)
حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی فضای معماری و تداوم زندگی آن، از طریق حداقل تغییر کالبدی و عملکردی (Hilton, 2002)	جان راسکین (۱۸۱۹-۱۸۰۰)
حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی فضای معماری از طریق حفاظت کالبدی و به‌کارگیری سرمایه‌های اجتماعی فضای معماری و تداوم زندگی آن با راهکار تبدیل و کاربری جدید سازگار با کالبد بنا و اضافه کردن کالبدی به بنا (یوکیلهتو، ۱۳۸۷؛ Semes, 2017)	کامیلو بویی‌تو (۱۸۳۶-۱۹۱۴)
حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی فضای معماری از طریق حفاظت کالبدی و تداوم زندگی آن از طریق عملکرد مطابق با نیازها و ارزش‌های روز (براندی، ۱۳۹۱)	چزاره براندی (۱۹۰۶-۱۸۸۸)
حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی فضای معماری از طریق حفاظت کالبدی و تداوم زندگی آن از طریق ایجاد سرزندگی اقتصادی (حنای، فدایی نژاد، ۱۳۹۰) و عملکرد مطابق با نیازها و ارزش‌های روز (رادول، ۱۳۹۳؛ رحیم زاده، نجفی، ۱۳۸۹)	برنالد فیلدن (۱۹۱۹-۲۰۰۸)
حفظ ارزش‌های تاریخی و فرهنگی فضای معماری از طریق حفاظت کالبدی (یوکیلهتو، ۱۳۸۷) و تداوم زندگی آن از طریق ایجاد سرزندگی اقتصادی (حنای، فدایی نژاد، ۱۳۹۰) و عملکرد مطابق با نیازها و ارزش‌های روز (رادول، ۱۳۹۳)	یوکا یوکیلهتو (۱۹۳۸)

پس از جنگ جهانی دوم بازسازی پس از جنگ و اهمیت بازیابی تاریخ و هویت و حفظ بناهای منحصربه‌فرد منجر به نخستین گام‌های عملی ایجاد فصل مشترک بین توسعه و حفاظت شد. پس از کنگره ونیز در سال ۱۹۶۴ ضربه محکمی بر تفکرات مدرن وارد آمد و بینش حفاظت از بناهای منفرد به‌سوی بافت شهری تکامل یافت (لطفی، ۱۳۹۰). گسترش دامنه اقدامات جنبش حفاظت در دهه ۶۰، منجر به شکل‌گیری نخستین برنامه‌های مرمت شهری در ایتالیا و انگلستان گردید. رویکرد مهم در این دهه، استفاده مجدد، تجدیدحیات کارکردی و احیای بناهای تاریخی و احیای عملکردی و توانمندسازی بافت بود (Thomson & Newman, 2018). بر این اساس، با توجه به اهمیت یافتن ابعاد اجتماعی، اقتصادی، محیط‌زیستی و ... در مقیاس شهری، از نیمه دوم قرن بیستم سیاست‌هایی برای تغییر و بهبود شرایط در مقیاس شهری و به دنبال آن معماری زیرمجموعه آن تعریف شد.^{۱۰} برای معماری تاریخی که از این پس بدان واژه «میراث»^{۱۱} اطلاق می‌شود (یوکیلهتو،

رادول، ۱۳۹۳). از مؤثرترین اشخاص این دوره در معماری و مرمت، «اوژن ویوله لودوک»^۲ در فرانسه، «شینکل»^۴ در آلمان و «اسکات»^۵ در انگلستان بودند. ویوله لودوک در مرمت، به سبک‌شناسی یعنی یافتن روح و خصوصیات اثر هنری معتقد بود و با تلفیق این شناخت و فن کاربرد مواد در دوره خاص اثر و با تجربیات شخصی دست به مرمت می‌زد. البته وی اصالت را برگشت به بنای ساخته‌شده اولیه و ارزش‌های تاریخی می‌دانست و برای دوره‌های بعد از زمان اصلی و ارزش‌های فرهنگی و روز، ارزشی قائل نبود (ارباسلی، ۱۳۹۳). وی تمامی بناها را با یک سبک و طرح بازسازی کرد؛ در حالی که بسیاری از آنها حاصل کار معماران متفاوت در دوره‌های مختلف بودند. در مواردی مرمت در این دوره، با اصل بنا ناهماهنگ بود؛ به این معنا که به‌جای ساختمانی از قرن ۱۶ و ۱۷، بنایی با مشخصات قرون ۱۳ و ۱۴ به‌دست آمد (Bressani, 2016). از نیمه دوم سده نوزدهم، انجمن‌های صنفی‌ای برای مطالعه و تعمیر بناهای تاریخی تأسیس می‌گردد و مسئله حفاظت و مرمت اصولی و احترام به تنوع فرهنگی، هویت ملی، منطقه‌ای و محلی (مهدوی‌نژاد، ۱۳۸۶) و حمایت از میراث فرهنگی و اصالت آنها بر پایه تفکرات «جان راسکین» شکل می‌گیرد (Hilton, 2002). در ادامه با تلاش‌های «ویلیام موریس» و انتشار بیانیه‌ای توسط انجمن SPAB که خود او بنیاد نهاد، جریانی با عنوان «جنبش حفاظت مدرن» کار خود را آغاز کرد (یوکیلهتو، ۱۳۸۷؛ فلامکی، ۱۳۹۱؛ Yount, 2005) و مفهوم «حفاظت» مطرح شد (ایزدی، ۱۳۸۹). آنها بر نگهداری و مراقبت مستمر از آثار تاریخی و حداقل مداخله در آنها تأکید ورزیدند. این جنبش در ابتدا با اعتراضات بسیاری از طرف معتقدان به مرمت سبکی روبه‌رو شد و رونقی نیافت؛ ولی دوباره توسط «کامیلو بویی‌تو»^۶ و «گوستاو جیووانی»^۷ در ایتالیا و «ریگل»^۸ در اتریش احیا گردید (یوکیلهتو، ۱۳۸۷؛ Se-mes, 2017). (جدول ۱). همچنین همکاری‌های بین‌المللی که از حدود سال ۱۸۸۹ به صورت تشکیل کنگره‌های حفاظت آثار باستانی در شهرهای مختلف اروپا، پای گرفت و امر حفاظت را از جنبه محلی، به صورت مسئله‌ای جهانی در آورد (یوکیلهتو، ۱۳۸۷؛ حنای، ۱۳۹۱؛ Perepolkin, Havrylenko & Mazur, 2023) و فعالیت سازمان‌های مختلفی همچون «ایکوموس»، «ایکروم»، «ایکم» و «یونسکو»^۹، صدور قطعنامه‌ها، توصیه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها، فضای جدیدی را برای هدایت این نهضت فراهم کرد (Hall, 2011; Brown, 2011).

است (Ashworth & Page, 2011). در برخی از منابع مانند «سند نوزایی»، علناً حفاظت از ساختمان‌های تاریخی به عنوان محدودیت بالقوه در توسعه (Pendelbury & Strange, 2011) و در نگاهی متعادل‌تر، اسنادی از میراث انگلستان به استفاده خلاقانه از بناهای تاریخی به منظور کارکردهای معاصر اشاره شده است (EH, 2008).

۲.۲. نگرش‌های نسبت به مفاهیم خود و هویت

لغت‌نامه دهخدا ذیل کلمه هویت می‌نویسد: هویه، عبارت است از تشخیص و همین میان حکیمان و متکلمان مشهور است. هویه، گاه بر ماهیت یا تشخیص اطلاق می‌گردد که عبارت است از حقیقت جزئی. هویه از لفظ هو گرفته شده که اشاره به غایت است و آن درباره خدای تعالی اشاره است به کنه ذات او به اعتبار اسما و صفات او با اشاره به غیوبت آن (دهخدا، ۱۳۷۷). در مورد معنای واژه هویت در واژه‌نامه آکسفورد چنین آمده است: هویت از واژه لاتین «Idem» مشتق شده است که به معنای مشابهت^{۱۳} است و یک تشابه ریشه‌شناسانه با مفاهیم «مثل هم بودن»^{۱۴} و «یکی بودن»^{۱۵} دارد. همچنین «Ident (I)» از واژه لاتین «Identidem» مشتق می‌شود که به معنای «دوباره و دوباره، مکرراً» است. هویت از منابع کثیری چون ملیت، قومیت، طبقه اجتماعی، جامعه و جنسیت ناشی می‌شود، منابعی که ممکن است در تداخل و تضاد باشند (Ah-mad & Mehmood, 2020).

در تفسیر از هویت، «پل ریکور» فیلسوف فرانسوی، در کتاب «زمان و روایت» این چنین بیان می‌کند که فرد در گذر زمان، خود بودن خود را آشکار می‌کند. «خود»^{۱۶} در زمان شکل می‌یابد و بی آن ناپدید می‌شود و تداوم هویت در «همان»^{۱۷} است که در برابر زمان (تحول) مقاومت می‌کند (رحیم‌زاده، ۱۳۷۹؛ Ricoeur, 1984). در بیانی دیگر، هویت احساسی که انسان نسبت به استمرار حیات روانی خود دارد و یگانگی و وحدتی که در مقابل اوضاع و احوال متغیر خارجی همواره در حالات روانی خود حس می‌کند، تعریف می‌شود (Sharma, 2013; Boni-no, Calandri & Cattelino, 2025; Ibañez, 2013).

باید گفت پرسش از هویت بیشتر در حوزه علوم انسانی و اجتماعی قرار می‌گیرد. در این حوزه دو دیدگاه کلی در ارتباط با مضمون و ماهیت هویت وجود دارد: دیدگاه اول هویت را دارای ماهیت اجتماعی و مجموعه‌ای از هویت‌ها می‌داند و دیدگاه دوم

در ابتدا، در دهه ۷۰ بر ارزش‌های اجتماعی میراث و در دهه ۸۰ بر قابلیت‌های اقتصادی آن تأکید شد (Pendelbery, 2009; dos Santos Figueiredo, Prim & Dandolini, 2022) و دیگر ارزش‌ها تحت‌الشعاع قابلیت‌های اقتصادی قرار گرفت. در دهه‌های ۸۰ و ۹۰، اغلب نواحی حفاظتی در انگلستان، ملزم به ارائه‌هایی بودند که نه تنها با فرم و شخصیت آنها و نیازهای کارکردی سکونتگاه‌های پیرامونی‌شان متناسب باشد، بلکه بتواند درآمد اقتصادی کافی برای نگهداری خود و بافت پیرامونی‌شان را در درازمدت تأمین کند (صحی‌زاده و ایزدی، ۱۳۸۳؛ EH., 2017; HE., 2013). البته در دهه ۹۰، در واکنش به انتقادات ایجادشده پیرامون طرح‌های توسعه مجدد دهه ۸۰، تلاش‌هایی برای صیانت از مکان‌های تاریخی انجام شد و سیاست بازآفرینی شکل گرفت (ارباسلی، ۱۳۹۳؛ لطفی، ۱۳۹۰؛ EH., 2017; HE., 2013). میانه‌روتر شدن سیاست‌ها نسبت به دهه ۱۹۸۰، به دلیل اهمیت یافتن افزایش اشتغال، کاهش فقر، محرومیت اجتماعی، پیش‌بینی تسهیلات اجتماعی و تمهیدات آموزشی، و توجه به میراث و صیانت از بناهای تاریخی در راستای این اهداف بود. در تمام این سیاست‌ها و رویکردها، همچنان که در منشور واشنگتن سال ۱۹۸۷ نیز بدان تأکید شده است، سیاست حفاظت به عنوان جزئی از سیاست‌های منسجم توسعه اقتصادی و اجتماعی در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای قلمداد شد. در قرن بیست و یکم نیز اسنادی چون «قدرت مکان: آینده محیط‌های تاریخی» و «محیط تاریخی: نیروی برای آینده ما» بر محورهایی همچون تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در تجدیدحیات محیط‌های تاریخی، استفاده اقتصادی از بناهای تاریخی، توجه به حفاظت، به عنوان ایجادکننده اشتغال در درازمدت و به صورت پایدار در مقایسه با ساخت بناهای جدید، توسعه کارگزاری‌ها و شرکت‌های مشارکتی، توجه به گردشگری به عنوان یک نیروی سازمان‌دهنده مؤثر در امر بازآفرینی شهری و دخیل کردن مردم در فرایند مشارکت تأکید شده

به هویت یا خود، ماهیت شخصی و ماهیت تک‌مرکزی نسبت می‌دهد که هویت اجتماعی بازتابی از آن در ارتباط با دیگران است. (جدول ۲)

جدول ۲. ویژگی‌های دو دیدگاه کلی در ارتباط با مضمون و ماهیت هویت.

دیدگاه اول	ماهیت هویت	تعریف‌کننده هویت	نظریه‌پردازان
اجتماعی و مجموعه‌ای از هویت‌ها	تحولات اجتماعی	مید، گافمن، استریکر، برور	
شخصی و تک‌مرکزی	زندگی‌نامه شخصی	گیدنز، یونگ، ماری	

«جورج هربرت مید»^{۱۸} به عنوان نظریه‌پرداز دیدگاه اول، تحت نظریه کنش متقابل نمادین^{۱۹}، هویت را دارای دو وجه فاعلی و مفعولی می‌داند (Rohmawati et al., 2021; Mi-yamoto, 2023). وی تأکید دارد که جدا از جامعه هیچ‌گونه خودی شکل نمی‌پذیرد (Mead, 2023). فرایندهای جامعه‌پذیری موجب می‌شود که هویت تحت تأثیر زمینه، عرصه یا موقعیت اجتماعی، خصلتی پویایی و بازتابی به خود بگیرد (تنهایی، ۱۳۸۹؛ Mead, 2023). فکر اصلی مید آن است که هویت در فرایند تحولات اجتماعی و در بطن زندگی جمعی ظهور و رشد می‌کند (توسلی و قاسمی، ۱۳۸۱). این رویکرد هویت را ذاتاً چندبعدی، متعدد و چندمرکزی می‌داند (حاجیان، ۱۳۸۷)؛ به صورتی که بر اساس گفته «شلدون استریکر»^{۲۰} (۱۹۹۲)، افراد به تعداد گروه‌هایی که با آنها کنش متقابل دارند، «خود» یا هویت دارند (Adams, 2021). «خود» مجموعه‌ای از هویت‌های مجزا است که بر اساس برجستگی یا سلسله‌مراتب، شخص در موقعیت‌های مختلف، هویتی خاص را فرا می‌خواند (Nowell et al., 2022). بر اساس این دیدگاه، هویت مکان نیز در مقاطع زمانی مختلف، نسبت به «فرهنگ» جامعه تعریف می‌شود. «خود» مکان مجموعه‌ای از هویت‌ها است که در زمان‌های مختلف، فرهنگ یکی از آنها را فرا می‌خواند. هویت مکان بر اثر بارگذاری معنای نمادین بر فضا که آن را از دیگر مکان‌ها متمایز می‌کند، شکل می‌گیرد (Hunter, 1974; Lynch, 1960; Rapoport, 1992; Gustafson, 2001; Hashempour, Medghalchi & Elmi, 2022; Sharma, 2013). در این دیدگاه، با فرض محیط‌بودن «فرهنگ» بر

انسان و فضا، و ثبات آن در زمان، هویت مکان محصول بدون زمان فرهنگ پنداشته می‌شود.

اما افرادی چون یونگ و گیدنز نظری دیگر دارند. به طوری که یونگ هویت یا خود را نقطه مرکزی شخصیت می‌داند که همه سیستم‌های دیگر شخصیت چون اقمار، گرد آن می‌گردند و این خود است که شخصیت را به وحدت، تعادل و ثبات می‌رساند (Lester, 2019). آنتونی گیدنز نیز در راستای همین دیدگاه اعتقاد دارد که هویت شخص چیزی نیست که در نتیجه تداوم کنش‌های اجتماعی فرد به او تفویض شده باشد، بلکه چیزی است که فرد باید آن را به‌طور مداوم و روزمره ایجاد کند و در فعالیت‌های بازتابی خویش مورد حفاظت و پشتیبانی قرار دهد. هویت شخصی نوعی خصیصه متمایز، یا حتی مجموعه‌ای از خصیصه‌های متمایز نیز نیست که در اختیار فرد قرار گرفته باشد. وی، هویت شخصی را همان «خود» می‌داند که شخص آن را به عنوان بازتابی از زندگی‌نامه‌اش می‌پذیرد. در اینجا نیز هویت به معنای تداوم فرد در زمان و مکان است اما به صورت بازتاب تفسیری که شخص از آن به عمل آورده است. بر اساس نظر وی، هویت هر شخص را نه در رفتار او باید جست‌وجو کرد و نه در واکنش‌های دیگران، بلکه در توانایی و ظرفیت وی برای حفظ و ادامه روایت مشخصی از زندگی‌نامه‌اش. چنان‌که چارلز تیلر^{۲۱} (۱۹۸۹) می‌گوید «برای آنکه بدانیم کی هستیم، باید کم و بیش بدانیم که چگونه به صورتی که هستیم درآمده‌ایم، و به کجا می‌رویم.» (Abbey, 2023; Raza, 2023). البته محتوای هویت شخصی یا ویژگی‌هایی که زندگی‌نامه شخص از آنها ساخته می‌شود، مانند دیگر عرصه‌های وجودی، از نظر اجتماعی و فرهنگی متغیر است (گیدنز، ۱۳۹۸).

شخصی که ثبات معقولانه‌ای در هویت شخصی خویش احساس می‌کند، از زندگی‌نامه‌ای پیوسته و بدون بریدگی برخوردار است و به همین دلیل می‌تواند به‌طور بازتابی با آدم‌های دیگر درآمیزد و کم و بیش با آنها ارتباط برقرار کند. چنین شخصی، از خلال نخستین روابط اعتمادآمیز خود نوعی پیکه محافظ برای خود دست و پا کرده است که در جریان امور روزمره بسیاری از خطرهایی را که جامعیت «خود» او را تهدید می‌کنند «از صافی می‌گذراند». و سرانجام فرد مورد بحث قادر است جامعیت یاد شده را به عنوان خصیصه‌ای ارزشمند حفظ کند (Giddens, 2023).

بر این اساس، هویت مکان نیز در رابطه اعتمادآمیز اولیه

پیشین نیز بی‌سابقه است. در کل می‌توان خصوصیات عصر تجدد را ناشی از سه عامل «جدایی زمان و فضا»، «ساختارهای تکه‌برداری»، «بازتابندگی نهادین» دانست (Rasborg & Rasborg, 2021; Peris-Blanes et al., 2022; Šubrt, 2021; Abbas et al., 2022; Del-Shamarran, 2022). در این دوران، سازمان‌دهی اجتماعی مستلزم هماهنگی دقیق فعالیت‌های بسیاری از انسان‌ها است که از نظر جسمانی در حضور همدیگر نیستند. جدایی زمان از فضا، در واقع «کاربرد تاریخ برای تاریخ‌سازی» را کیفیتی جهانی می‌بخشد. منظور از تکه‌برداری، فرایند تهی‌سازی از زمان و فضا و جدا کردن ویژگی‌های محلی از کنش‌های متقابل است که در دو اصطلاح «نشانه‌های نمادین»^{۲۴} و «نظام‌های کارشناسی»^{۲۵} به عنوان «نظام‌های مجرد»^{۲۶} خلاصه می‌گردد (Tiwari, 2021; Bourdon & Balbi, 2021). نشانه‌های نمادین عبارتند از بعضی وسایل تغییر و تبدیل که دارای ارزش‌های استاندارد شده هستند و بنابراین در میان بافت‌های اجتماعی گوناگون قابل تبدیل و تعویض‌اند.^{۲۷} نظام‌های کارشناسی نیز که تجربه با واسطه را منجر می‌شوند نیز از طریق گسترده شدن بعضی روش‌های اطلاعات که اعتبار آنها مستقل از عاملان و مشتریان آنها است (Zijlstra, 2021; derveld, 2024). زمان و فضا را در پراتنز قرار می‌دهند. البته در جوامع ماقبل جدید خبره و کارشناس وجود دارد ولی نظام‌های فنی، به خصوص در جامعه‌های کوچک نادر است. بنابراین افراد با معلومات خود و محلی عمل می‌کرده‌اند (گیدنز، ۱۳۹۸). تجدد در اصل و اساس نوعی نظم اجتماعی پس از نظام‌های سنتی است که در آن، تغییر شکل زمان و فضا در ترکیب با راه و روش‌های تکه‌برداری، زندگی اجتماعی را از حیطه نفوذ احکام یا تکالیف و کردارهای از پیش تعیین شده دور می‌کند (Del-Shamarran, 2022). بازتابندگی نهادین نیز با وابستگی به ویژگی شک بنیادین دوران تجدد، به کاربرد منظم اطلاعات و دانش‌های مربوط به یک شرایط به عنوان عنصر ساختاری در سازمان‌دهی و تغییر و تبدیل‌های همان شرایط اشاره دارد. این بازتابندگی پایه‌های یقین علمی را مورد شک قرار می‌دهد؛ حتی علوم طبیعی. در چنین شرایطی حتی از تمام شئون زندگی انسان مهارت‌زدایی^{۲۸} صورت می‌گیرد زیرا کارشناسی که برای دیگران دست به تصمیم‌گیری می‌زند خود تحت علمومی تصمیم می‌گیرد که بر اثر عامل بازتابندگی بنیادین دوره تجدد توسط اطلاعات دریافت‌شده، محتمل به تغییر است.

خود با سازندگانش شروع به شکل‌گیری می‌کند که به گفته رلف (۱۹۷۶) اصالت مکان شکل می‌گیرد (Rezeg, Roche & Eveno, 2025; El Moussaoui, 2024). هویت مکان در ارتباط با انسان‌ها در زمان، با پیله‌ای که از همان ابتدا در رابطه اعتمادآميز برای خود شکل داده است، تهدیدهای بیرونی برای جامعیت هویت، را دفع کرده و روایتی مشخص و منسجم از خود را شکل می‌دهد که توسط انسان‌های مرتبط با آن تفسیر می‌شود.^{۲۲}

۳.۲. ویژگی‌های دوران تجدد

جامعه سنتی جامعه‌ای است که در آن اصول ثابت و پابرجای اعتقادی، عرفی و اخلاقی حاکم و جاری است. جامعه سنتی جامعه‌ای است وحدت‌طلب و آرمان‌خواه. این جوامع دارای خصیصه تعیین هستند (حجت، ۱۴۰۱). در جامعه سنتی، زمان چنان تنظیم شده است که گشادگی افق ممکنات آینده حتی‌المقدور محدود گردد. در جوامعی که روش‌های عملیاتی سنتی حکمفرما است، گذشته طیف پهناوری از روش‌های مرسوم را به آینده می‌کشاند. زمان تهی نیست و نوعی شیوه هستی قاطع و بی‌چون و چرا آینده را به گذشته متصل می‌سازد. دنیا چنین است که هست، چون عملاً همان‌طور است که باید باشد. در حالی که ویژگی تجدد، تضاد با سنت و همچنین بازاندیشی درباره همه چیز است که این بازاندیشی البته بازاندیشی درباره خود بازاندیشی را نیز در بر می‌گیرد (O'Brien, Penna & Hay, 2014; Giddens, 2023). هایدگر به عنوان ویژگی دوران تجدد، انسان را مرکز و ملاک تمامی موجودات می‌داند و زمان را بر فضا مقدم می‌داند و اعتقاد دارد زمانی بودن «دازاین»^{۲۳} فضایی بودن آن را ممکن می‌سازد (Inwood, 2000). او در حقیقت بودن فضا-زمان هر چیزی را از طریق درک «دازاین» یا «انسان هستند» که خود زمان دارای فضا است، قابل فهم می‌داند.

تجدد اصل شک بنیادین را نهادینه می‌سازد و بر این نکته تأکید می‌ورزد که هرگونه دانشی در حقیقت فرضیه است و همواره پذیرای تجدیدنظر می‌باشد. در واقع می‌توان تجدد را مولد تفاوت و حذف موارد در قبال دیگر موارد دانست. دنیای امروزی «دنیای فرار» است. نه فقط آهنگ تحولات اجتماعی در دنیای جدید سریع‌تر از هر نوع جامعه ماقبل مدرن است بلکه میدان عمل و ژرفای تأثیرات آن بر کارکردها و شیوه‌های رفتاری جوامع

افرادی چون فیلدن، یوکیلهتو و ... با افزودن ارزش روز به بنای تاریخی، زمان حال و آینده مدنظر قرار می‌گیرد و حفاظت همراه توسعه تعریف می‌شود. البته در این دوره نیز فضای سه‌بعدی محصول حفاظت قبل از زمان قرارگیری در فرایند توسعه است و در فرایند توسعه، به‌طور مقطعی و تکه‌تکه‌شده و «آن به آن» هر فرایند توسعه، زمانی به خود می‌گیرد. به‌عبارت دیگر، در هر زمان قابلیت‌های بنا در قبال نیازهای روز، در فرایند توسعه بالفعل می‌شود و بنا ارزش روز می‌یابد. در این دیدگاه، پیوستار فضا و زمان با بعد زمانی متفاوت و تکه‌تکه‌شده و متکی بر «آن» فرایندهای توسعه شکل می‌گیرد. بنابراین در همه رویکردها، به‌خصوص قرن بیستم به بعد، تأثیر خصوصیات دوره تجدید در / بر دیدگاه کارشناسان دیده می‌شود؛ به‌گونه‌ای که آنها در نظام کارشناسی بر اساس ارزش‌های استاندارد شده، به‌طور مجرد و با به صفر رساندن زمان در فضا، در یک چرخه بسته ناشی از بازتابندگی نهادین به تشخیص بنای تاریخی در هر کجا از دنیا و تصمیم برای ادامه زندگی آن بر اساس احتمالات ناشی از شک بنیادین دست می‌زند. به عبارت دیگر، با توجه به جدایی فضا و زمان در تمام رویکردها و به‌عبارت دیگر، عدم «تداوم» پیوستار فضا-زمانی بنای تاریخی، کارشناسان تحت تأثیر دوره تجدید نسبت به هویت دو رویه را پی گرفته‌اند:

تثبیت خود و هویت در گذشته

تثبیت هویت در حفاظت بدون توسعه شکل می‌گیرد. در این رویکرد، با نمایندگی نظریات ویوله لدوک، بعد «تمایز» هویت بر اساس ارزش‌های بنای تاریخی در تعامل انسان پدیدارآورنده و مرتبط با آن در زمان گذشته، تعریف می‌شود. این‌گونه پنداشته می‌شود که انسان‌های مرتبط با بنای تاریخی برخلاف گفته آکوف و امری (۱۹۷۲) «که انسان را سیستمی آرمان‌خواه دارای برنامه برای آینده خود و ماندگاری در زمان می‌داند (Ing & Metcalf, 2023)، در گذشته مانده‌اند و برای تداوم هویت بنای بازتابنده هویت خود، برنامه‌ریزی نداشته‌اند. بر اساس این روند، ساختار هویتی بنا برای تداوم خود در زمان حال و آینده برنامه‌ای ندارد و به نوعی در زمان حال «فضای طردشده» می‌باشد که دو سرنوشت خواهد داشت: یا بعد از مدتی فراموش و مخروبه می‌شود و یا به صورت کالایی در می‌آید که تحت مدیریت فرایند کالاپرستی ناشی از نظام سرمایه‌داری دوران تجدید (گیدنز، ۱۳۹۸) قرار گرفته و در اقتصاد گردشگری و

در این شرایط دیگر اعتماد دوران سنتی به تصمیم‌گیرنده و علوم وجود ندارد. بلکه اعتماد ضمنی به کارشناسان به علت نداشتن اطمینان از تصمیم خود وجود دارد. این، همان‌طور که «اولریش بک^{۳۹}» (۱۹۹۹) تجدید را جامعه‌خطرپذیر معنی می‌کند، فرهنگ خطر کردن را در دوران تجدید با پیش‌بینی‌های موردنیاز در مورد احتمالات آینده به وجود می‌آورد (Rasborg & Rasborg, 2021). تجدید آینده را برخلاف سنت که آن را از گذشته و با استفاده استقرایی تجربه‌های گذشته پیش‌بینی می‌کند، در احتمالات جست‌وجو می‌کند.

۳. روش‌شناسی

با توجه به موضوع تحقیق، مقاله به تحلیل انتقادی سه مؤلفه اصلی دخیل در فرایند تصمیم‌گیری برای بقای معماری تاریخی، یعنی کارشناس حفاظت، هویت/خود معماری و دوره تجدید (پارادایم غالب) با رویکرد استقرایی و روش استدلال منطقی و شیوه کتابخانه‌ای می‌پردازد. در قدم اول، سیر تاریخی و وضعیت کنونی سیاست‌های حفاظت و توسعه بنای تاریخی مورد استفاده توسط کارشناس حفاظت‌گر (سوزه) توصیف و تحلیل می‌شود. در قدم دوم، نگرش‌های مختلف نسبت به مفهوم هویت و خود به عنوان هدف (ابژه) مورد بررسی مقاله، تشریح می‌شود. در قدم سوم، شرایط دوره تجدید به عنوان عامل مستقل حاکم بر دو عامل دیگر تشریح و تأثیر آن بر تصمیم کارشناس تبیین می‌شود. در نهایت، از طریق استدلال منطقی تعامل سه مؤلفه و نتیجه تصمیم کارشناس حفاظت‌گر بر هویت بنای تاریخی مورد بحث قرار می‌گیرد.

۴. بحث: تحول هویت بنای تاریخی در فرایند حفاظت

بر اساس تحلیل رویکردهای حفاظت بناهای تاریخی، تا نیمه اول قرن نوزدهم، کارشناسان و نظریه‌پردازان به‌مانند دیدگاه علمی ویوله لدوک، حفاظت بدون توسعه بنای تاریخی را مدنظر قرار دادند و بنای تاریخی را محصول زمان گذشته و اولیه می‌پنداشتند و فضا را جدای از زمان - به مفهوم «در زمانی» و «زمانه» - مورد حفاظت قرار می‌دادند. از نیمه دوم قرن ۱۹ و با توجه به نظریات جان راسکین احیای مفهوم «در زمانی» بنیان نهاده می‌شود و علاوه بر زمان اولیه، زمان‌های دیگری که در آن نسل‌های مختلف با بنا تعامل داشته‌اند و تأثیراتشان بر بنا و بالعکس نیز اهمیت یافت و در قرن بیستم به بعد و در نظر

با این اوصاف، حفاظت‌کننده تحت تأثیر نظام مجرد کارشناسی و استانداردهای بدون زمان و فضای آن، شخصیت محتوایی هویت اصیل بنای تاریخی - بازتابی از هویت انسان‌های سازنده و زیسته با آن - را کنار گذاشته و شخصیت مادی بنا (ارزش‌های کالبدی و عملکردی) را بر اساس کارکرد آن نسبت به نیازهای امروز تعریف و بر اساس آن، بنا را مدیریت می‌کند. یعنی مجدداً کالایی برای رفع نیاز روز (شکل ۱). به بیان دیگر، حفاظت‌کننده هویت بنای تاریخی را در زمان حال تغییر داده و تحت دو فرایند «خودهمان‌بینی» و «خود کاذب» تعریف می‌کند.^{۳۱} خودهمان‌بینی زمانی اتفاق می‌افتد که به علت جلوگیری از طرد شدن، هویت بنای تاریخی به عنوان بخشی از مجموعه بناهای دیگر و یا شبیه دیگر بناها تعریف می‌شود. خود کاذب نیز زمانی است که آنچه برای فیزیک بنا (کالبد و عملکرد بنا) تعریف می‌شود، در راستای برنامه زندگی - بازتابی از هویت بنا - نباشد. در نهایت، بررسی نشان می‌دهد هویت بنای تاریخی نقشی در تداوم خود و بالتبع تداوم بنای تاریخی در زمان ندارد و با تولید خود جدید متناسب با زمانه توسط حفاظت‌کننده، تداوم می‌یابد.

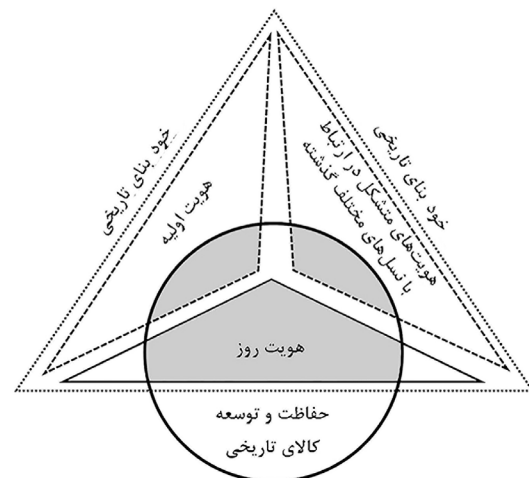
۵. نتیجه‌گیری

بر اساس تحلیل رویکردهای حفاظت بناهای تاریخی، تا نیمه اول قرن نوزدهم، «حفاظت بدون توسعه» بنای تاریخی و از نیمه دوم قرن ۱۹، «حفاظت همراه توسعه» تعریف می‌شود. در این رویکردها، دیدگاه اجتماعی و چندگانه بودن هویت حاکم است؛ فقط بعد «تمایز» هویت مدنظر قرار گرفته است؛ و تثبیت یا تغییر هویت در آنها شکل گرفته است. بر این اساس و با وجود دیدگاه ابزکتیو به هویت، در هر مقطع از زمان برای بنای تاریخی هویت جدید تعریف می‌شود و قسمتی از ارزش‌های شکل دهنده «هویت اولیه» بنای تاریخی به عنوان بخشی از مؤلفه‌های متمایزکننده «هویت روز» آن بنا در نظر گرفته می‌شود (شکل ۱). در مجموع، در هیچ‌کدام از رویکردها، هویت بنای تاریخی سیاست‌گزار تداوم «خود» و بالتبع آن چگونگی تداوم بنای تاریخی در زمان نیست و سیاست ادامه حیات بنای تاریخی وابسته به نظام‌های مجرد و بالتبع نظام کارشناسی و استانداردهای به کار گرفته‌شده توسط حفاظت‌کننده می‌باشد. این نگرش به هویت، در نهایت، منجر به جداسازی زمان از فضا و خالی کردن بنای تاریخی از خود و تبدیل آن به کالایی برای تاریخ‌سازی و یا تأمین نیازهای روز جامعه و به بیان دیگر، «حفاظت برای توسعه» شده است.

موزه‌داری مورد استفاده قرار می‌گیرد و عموماً به دور از ارزش کارکردی^{۳۰} خود (حجت، ۱۳۹۱)، گردشگاه‌هایی برای انسان عصر جدید می‌شود. البته همان‌گونه که در سیر تحول رویکردها اشاره شد، حفاظت بدون تغییر رویکردی است که کنار گذاشته شده است و تغییر برای تداوم در زمان، لازم دیده شده است.

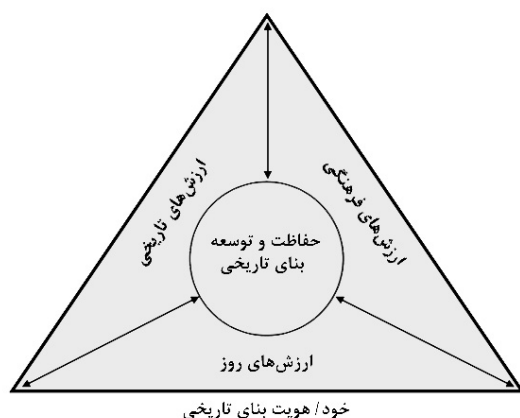
تغییر هویت و خود در زمان

در رویکرد «حفاظت همراه توسعه»، تداوم بنای تاریخی در زمان حال و آینده منوط به کارکرد آن در تأمین نیازهای انسان امروز شده است. البته این نیازها تحت نظام‌های مجرد دنیای فزاینده دوره تجدید، توسط حفاظت‌کننده تشخیص و پاسخ داده می‌شود و وابسته به زمان و فضا نیست. از سوی دیگر، در این رویکرد، برای هویت، ماهیت اجتماعی در نظر گرفته شده است که «خود» را مجموعه‌ای از هویت‌ها در زمان‌های مختلف می‌داند. این دیدگاه با عدم ثبات و ساختاری دانستن هویت در زمان، آن را از نقش آفرینی در برنامه حال و آینده خود کنار می‌گذارد و به بیان دیگر، حفظ هویت تنها به بعد تمایز داشتن در هر مقطع زمانی محدود می‌شود و تداوم یک «خود» معنا ندارد. این بنای تاریخی دارای هویت در گذشته، هویت در حال و آینده است و به تعداد دوره‌های تصمیم‌گیری برای آن هویت خواهد داشت. بنابراین در این رویکرد، هویت جدید تعریف می‌شود.

شکل ۱. عدم تداوم هویت در زمان، تعدد هویت‌ها و حفاظت و توسعه کالای تاریخی بر پایه هویت روز.

با نیازها و مخاطرات بیرون از خود بیان می‌کند (شکل ۲). در این رویکرد هویت بنای تاریخی به عنوان سیاست‌گذار جایگاه اصلی خود را می‌یابد و تثبیت و تغییر هویت شکل نخواهد گرفت و «توسعه برای حفاظت» تعریف می‌شود.

شکل ۲. تداوم هویت بنای تاریخی در فرایند حفاظت و توسعه تعریف‌شده به واسطه خود / هویت آن بنا (یکی شدن سوژه و ابژه).

بنابراین جلوگیری از تبدیل بنای تاریخی به کالایی بدون هویت اصیل خود، تنها در دیدگاه تک‌مرکزی و واحد بودن هویت قابلیت می‌یابد. بر اساس این دیدگاه، هویت ساختاری است تک‌مرکزی که علاوه بر تعریف استقلال و «تمایز» خود از دیگری، برای «تداوم» خود در زمان در برابر تصمیم‌ها و مخاطرات بیرونی برنامه‌ریزی دارد و به بیان دیگر، به واسطه انسان‌های سازنده و زیسته در و با آن، حفظ انسجام هویت خود را در زمان گذشته مدیریت و برای حفظ آن در حال و آینده برنامه‌ریزی دارد. در این دیدگاه، سوژه و ابژه یکی و همان «خود / هویت بنای تاریخی» است. بر این اساس، حفاظت‌کننده برای آینده بنا برنامه‌ریزی نمی‌کند؛ بلکه با برقراری ارتباط «بدون واسطه»^{۳۲} و «متعهدانه»^{۳۳} با بنای تاریخی، تأثیر نظام‌های مجرد و خصوصیات دوره تجدد بر خوانش هویت بنای تاریخی و قرائت سرگذشت آن بنا در زمان را کاهش می‌دهد. بر این اساس، از همزادپنداری و شکل‌گیری خود کاذب برای بنای تاریخی جلوگیری می‌شود. با خوانش سرگذشت بنای تاریخی نیز سیاست‌ها و اصول متضمن انسجام هویت (تمایز و تداوم) در زمان گذشته، احصاء می‌گردد و با رعایت این سیاست‌ها و اصول، چگونگی ادامه حیات بنای تاریخی و بالتبع حفظ و تداوم هویت آن برنامه‌ریزی می‌شود. به بیان دیگر، هویت بنای تاریخی به عنوان ساختار «تمایزکننده» و «تداوم‌گر» خود، در ارتباط بدون واسطه و متعهدانه حفاظت‌گر قرائت شده و برنامه‌ریزی خود را برای ادامه حیات در حال و آینده و در برخورد

پی‌نوشت‌ها

۱. Preservation: به معنای حفظ بافت یک مکان در وضعیت موجود آن و به تأخیر انداختن زوال آن است (رادول، ۱۳۹۳).

2. Pure Preservation & Mimetic
3. E.Viollet-Le-Duc
4. K.F.Schinkel

5. G.G.Scott
6. Camillo Boito
7. Gustavo Giovanni

8. Alois Riegl
9. ICOMOS, ICCROM, ICOM & UNESCO

۱۰. بازسازی (دهه ۱۹۵۰)، باززنده‌سازی (دهه ۱۹۶۰)، نوسازی (دهه ۱۹۷۰)، توسعه مجدد (دهه ۱۹۸۰) و بازآفرینی (دهه ۱۹۹۰)
۱۱. Heritage: در این مفهوم جدید، میراث به مثابه حلقه واسطی بین جریان حفاظت از گذشته برای ارزش‌های ذاتی آن و حفاظت به مفهوم منبعی برای جامعه مدرن و نیازهای روز در نظر گرفته می‌شود.

12. Economic Vitality
13. Sameness
14. Likeness
15. Oneness

16. Self
17. Same
18. George Herbert mead
19. Symbolic Interactionism Theory (SIT)

20. Sheldon Stryker
21. Charles Taylor

۲۲. اگر مکانی در طول زمان و در ارتباط با انسان‌ها، تمایز خود را در عین تداوم حفظ کرده باشد، به نوعی خودکارآمدی و عزت نفس رسیده است و هویتی منسجم دارد و روایتی متداوم از زندگی‌نامه خود را ارائه می‌دهد.

۲۳. Dasein: مفهومی که هایدگر در مورد وجود انسان، همچون یگانه هستند‌های که می‌تواند به معنای هستی بیندیشید، به کار می‌برد (احمدی، ۱۴۰۰).

24. Symbolic tokens

25. Expert system

26. Abstract systems

۲۷. اقتصاد پولی یکی از این نشانه‌هاست که به علت اعتباری بودن، زمان را در پراتنز می‌گذارد و به علت ارزش استاندارد شده پول که مبادله و تصمیم‌گیری اقتصادی میان افراد زیادی را بدون اینکه همدیگر را بشناسند ممکن می‌سازد، فضا را نیز کنار می‌گذارد.

28. Deskillling

29. Ulrich Beck

30. Use value

۳۱. این دو فرایند برگرفته از نظرات روان‌شناسانه صاحب‌نظرانی چون دونالد وینیکات (۱۹۶۵) و ورنر کاست (۲۰۰۵) در مورد هویت، به‌خصوص در هنگام جدایی از «خود اصلی» است.

32. Pure Relationship

۳۳. ارتباط متعهدانه به معنای آن است که دو طرف با حفظ هویت‌های شخصی خود، به کنکاش در دیگری پرداخته و در ارتباط با او قرار گیرند.

فهرست منابع

- احمدی، بابک (۱۳۷۷)، *معمای مدرنیته*، تهران: نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۴۰۰)، *هایگر و تاریخ هستی*، چاپ دهم، تهران: انتشارات مرکز.
- ارباسلی، آیلین (۱۳۹۳)، *حفاظت معمارانه*، ترجمه پیروز حناچی، مرضیه آزادارمکی و یلدا شاه‌تیموری، تهران: دانشگاه تهران.
- اسدی، مهدی (۱۴۰۱)، آیا ملاصدرا از بعد چهارم عدول کرده است؟، *متافیزیک*، ۱۴ (۳۴): ۲۳-۳۷.
- اسفنجاری‌کنار، عیسی (۱۴۰۰)، *تحول حفاظت شهری در اروپا: به سوی منظر شهری-تاریخی*، اصفهان: نقش مانا.
- ایزدی، محمدسعید (۱۳۸۹)، مروری بر سیر تکاملی اندیشه‌ها، رویکردها و برنامه‌های نوین حفاظت و باززنده‌سازی اماکن تاریخی و فرهنگی در جهان، *مجموعه مقالات نخستین همایش ملی شناخت و معرفی مزیت‌ها و ظرفیت‌های احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی*، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی، تهران.
- براندی، چزاره (۱۳۹۱)، *نظریه‌های مرمت*، ترجمه پیروز حناچی، چاپ سوم، تهران: دانشگاه تهران.
- حاجیانی، ابراهیم (۱۳۸۷)، نسبت هویت ملی با هویت قومی در میان اقوام ایرانی، *مجله جامعه‌شناسی ایران*، دوره نهم، شماره ۳ و ۴، ۱۴۳-۱۶۴.
- حجت، عیسی (۱۴۰۱)، *سنت و بدعت در آموزش معماری*، چاپ سوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- حناچی، پیروز (۱۳۹۱)، *مرمت شهری در بافت‌های تاریخی ایران*، ویراستار علمی محمود پورسراجیان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- حناچی، پیروز و فدایی‌نژاد، سمیه (۱۳۹۰)، تدوین چارچوب مفهومی حفاظت و بازآفرینی یکپارچه در بافت‌های فرهنگی-تاریخی، *نشریه هنرهای زیبا-معماری و شهرسازی*، (۴۶): ۱۵-۲۶.
- حناچی، پیروز؛ پورسراجیان، محمود (۱۳۹۳)، *احیای بافت شهری تاریخی (با رویکرد مشارکت)*، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۷)، *لفت‌نامه*، زیر نظر محمد معین، جعفر شهیدی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- رادول، دنیس (۱۳۹۳)، *حفاظت و بایرداری در شهرهای تاریخی*، ترجمه پیروز حناچی و یلدا شاه‌تیموری، تهران: دانشگاه تهران.
- رحیم‌زاده، محمدرضا (۱۳۷۹)، «مفهوم هویت»، *مجلدات دومین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران*، ارگ بم، ۲۶۱-۲۷۳.
- رحیم‌زاده، محمدرضا؛ نجفی، مهنام (۱۳۸۹)، جایگاه درک ارزش‌های ماهوی اثر تاریخی در روند احیاء، در *مجموعه مقالات نخستین همایش شناخت و معرفی مزیت‌ها و ظرفیت‌های احیاء و بهره‌برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی*، سازمان میراث فرهنگی، صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی.
- سیاسی، علی‌اکبر (۱۳۷۷)، *نظریه‌های شخصیت*، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- صحی‌زاده، مهشید؛ ایزدی، محمدسعید (۱۳۸۳)، *حفاظت و توسعه شهری: دو رویکرد مکمل یا مغایر؟*، فصلنامه *آبادی*، سال چهاردهم، شماره ۴۵، شماره ۱۰ دوره جدید، صفحات ۱۲-۲۱.
- عباس‌زاده، عباس؛ نبوی‌نیا، مهدی (۱۴۰۲)، بررسی مهم‌ترین براهین ابطال تناسخ (برهان ابن سینا و برهان ملاصدرا) و ضرورت استخدام مفهوم زمان در برهان صدرالمتألهین، *دوفصلنامه علمی حکمت‌صدرایی*، ۱۱ (۲): ۹۹-۱۱۲.
- فلامکی، محمدمنصور (۱۳۹۱)، *شکل‌گیری معماری در تجارب ایران و غرب*، تهران: نشر فضا.
- کوزر، لویس (۱۳۶۷)، *زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۹۸)، *تجدد و تشخیص: جامعه و هویت شخصی در عصر جدید*، ترجمه ناصر موفقیان، چاپ دهم، تهران: نشر نی.
- لطفی، سهند (۱۳۹۰)، *تبارشناسی بازآفرینی شهری از بازسازی تا نوزایی*، تهران: آذرخش.
- مهدوی‌نژاد، محمدجواد (۱۳۸۶)، *سیر اندیشه‌های معماری: تاریخ معماری جهان، تاریخ معماری معاصر و مبانی نظری*، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی شعبه واحد تهران، تهران.

یوکیلهتو، یوکا (۱۳۷۷)، استانداردها، اصول و منشورهای بین‌المللی حفاظت، ترجمه سوسن چراغچی، فصلنامه علمی - ترویجی/ اثر، ۱۹ (۲۹-۳۰): ۱۲۱-۱۳۵.

یوکیلهتو، یوکا (۱۳۸۷)، تاریخ حفاظت معماری، ترجمه دکتر محمدحسن طالبیان و خشایار بهاری، چاپ اول، انتشارات روزنه، تهران.

Abbas, G. M., Acar, S., Banci, S., Çağlar, N., Ruhi-Sipahioğlu, I., & Yılmaz, B. (Eds.). (2022). *Materiart: Architectural Design, Research and Technology. History*, 47, 439-461.

Abbey, R. (2023). Charles taylor. Routledge.

Ackoff, R.L. & Emery, F. (1972). *On Purposeful Systems*. Tavistock publication.

Adams, M. N. (2021). *Identity Change Strategies: How People Exit Stigmatized Identities*. Minnesota State University, Mankato.

Ahmad, M., & Mehmood, S. (2020). Cultural and linguistic hybridity: A diaspora study of The lost pearl. *Jahan-e-Tah-qqeq*, 3 (4), 196-204.

Aigwi, I. E., Filippova, O., Ingham, J., & Phipps, R. (2021). From drag to brag: The role of government grants in enhancing built heritage protection efforts in New Zealand's provincial regions. *Journal of rural studies*, 87, 45-57.

Alsayyad, N. (2001). *Hybrid Culture/ Hybrid Urbanism: Pandora's Box of the Third Place*. In Alsayyad, N. (Ed.). *Hybrid urbanism on the identity discourse and the built environment*. Praeger Publishers.

André, M. (2011). *Tourism and Identity*. Lecturer in Applied Economics at the University of Barcelona. CMC papers.

Ashworth, G. & Page, S.J. (2011). Urban tourism research: Recent progress and current paradoxes. *Tourism management*, 32 (1), 1-15.

Brandi, C. (2005). *Theory of Restauration*. trans. Cynthia Rockwell. Rome: Nardini.

Bonino, S., Calandri, E., & Cattellino, E. (2025). Living with a chronic illness as a challenge to psychological development: The role of personal identity, sense of coherence and perceived self-efficacy. *Social Sciences & Humanities Open*, 11, 101620.

Bourdon, J., & Balbi, G. (2021). Questioning (deep) mediatization: A historical and anthropological critique. *International Journal of Communication*, 15, 20.

Bressani, M. (2016). *Architecture and the historical imagination: Eugène-Emmanuel Viollet-le-Duc, 1814–1879*. Routledge.

Brown, G. B. (2011). *The care of ancient monuments: An account of Legislative and other measures adopted in European countries for protecting ancient monuments, objects and scenes of natural beauty, and for preserving the aspect of historical cities*. Cambridge University Press.

Del-Shamarran, N. (2022). Why Society Change: Anthony Giddens's Structuration Theory and Time-Space Distanciation. *Dekonstruksi*, 7 (01), 183-195.

Doratli, N., Hoskara, S.O. & Fasli, M. (2004). An analytical methodology for revitalization strategies in historic urban quarters: a case study of the walled city of Nicosia, North Cyprus. *Cities*, 21 (4): 329-348.

dos Santos Figueiredo, Y. D., Prim, M. A., & Dandolini, G. A. (2022). Urban regeneration in the light of social innovation: A systematic integrative literature review. *Land Use Policy*, 113, 105873.

Einstein, A. & Leopold I. (1938). *The Evolution of Physics: The Growth of Ideas from Early Concepts to Relativity and Quanta*. Cambridge University Press.

El Moussaoui, M. (2024). Aesthetics, Authenticity & City Place-Making. *Rivista di estetica*, (85), 35-49.

English Heritage. (1998). *Conservation-led Regeneration: The Work of English Heritage*. London: English Heritage.

English Heritage. (2008). *Conservation Principles: Policies & Guidance for the Sustainable Management of the Historic Environment*. London: English Heritage.

English Heritage. (2013). *Heritage Works: The use of historic buildings in regeneration; a toolkit of good practice*. London: English Heritage.

Feilden, B. & Jokilehto, J. (1993). *Management Guidelines for world Cultural Heritage Sites*. Rome: ICCROM.

Giddens, A. (2023). Modernity and self-identity. In *Social theory re-wired* (pp. 477-484). Routledge.

Go, F.M., Della Lucia, M. & Trunfio, M. (2014). Urban Culture-Led Regeneration in Monolithic Contexts: Issues and Challenges for Place Identity and Branding. *Heritage, Tourism and Hospitality International Conference 2014*. Pp. 4-14.

Gustafson, P. (2001). Meanings of place: everyday experience & theoretical conceptualizations. *Journal of Environ-*

- mental Psychology, 21 (1): 5-16.
- Hall, M. (Ed.). (2011). *Towards World Heritage: international origins of the preservation movement, 1870-1930*. Ashgate Publishing, Ltd.
- Hashempour, P., Medghalchi, L., & Elmi, Z. (2022). Exploring the culture of living in the houses of traditional neighborhoods from the viewpoint of residents based on Amos Rapaport's theories (Case study: Sorkhab neighborhood of Tabriz). *Sociological Cultural Studies*, 12 (4), 109-141.
- Hatch, M.J. & Schultz, M. (1997). Relations Between Organizational Culture, Identity and Image. *European Journal of Marketing*, 31 (5/6): 356-365.
- Heidegger, M. (2008). *Being and Time*. New York, NY: HarperCollins.
- Henderson, J. (2010). Heritage, Identity and Tourism in Hong Kong. *International Journal of Heritage Studies*, 7 (3): 219-235.
- Hilton, T. (2002). *John Ruskin*. Yale University Press.
- Historic England. (2017). *The Setting of Heritage Assets: Historic Environment Good Practice Advice in Planning Note 3*. London: Historic England.
- Hunter, A. (1974). *Symbolic communities: the persistence and change of Chicago's local communities*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ibañez, J. L. (2013). The concept of identity. In *National Identities and Socio-Political Changes in Latin America* (pp. 1-29). Routledge.
- Ing, D., & Metcalf, G. (2023). Reframing Systems Thinking for Systems Changes: Sciencing and Philosophizing from Pragmatism towards Processes as Rhythms. *Journal of the International Society for the Systems Sciences*, 67.
- Kast, V. (2022). *Immer wieder mit sich selber eins werden; Identität und Selbstwert entwickeln in einer komplexen Welt*. Zürich: Patmos Verlag.
- Kencana, A.A.L. (2020). Authenticity of Commodified Heritage: A Case Study of Khon Sala Chalermkrung of Thailand and Sendratari Ramayana Prambanan of Indonesia in the Context of Cultural Heritage Tourism. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 92: 38-56.
- Lawson, B. (2001). *Language of Space*. Princeton: Architectural Press.
- Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space* (D. Nicholson-Smith, Trans.). Wiley-Blackwell. (Original work published 1974).
- Lester, D. (2019). *Theories of personality: A systems approach*. Routledge.
- Lynch, K. (1960). *The Image of the City*. Cambridge: MIT Press.
- Mead, G. H. (2023). Self. In *Social Theory Re-Wired* (pp. 425-437). Routledge.
- Miyamoto, S. F. (2023). Self, motivation, and symbolic interactionist theory. In *Human nature and collective behavior* (pp. 271-285). Routledge.
- Monserati, M. (2023, June). A Victorian taste of Italy: Situating the "Italian-Swiss Colony" in California wine culture. In *Forum Italicum* (p. 00145858231176506). Sage UK: London, England: SAGE Publications.
- Nowell, W. B., Karis, E., Gavigan, K., Stradford, L., Zhao, H., Chen, L., ... & Curtis, J. R. (2022). Patient-reported nausea and fatigue related to methotrexate: a prospective, self-controlled study in the ArthritisPower® registry. *Rheumatology and Therapy*, 9 (1), 207-221.
- O'Brien, M., Penna, S., & Hay, C. (2014). *Theorising modernity: Reflexivity, environment & identity in Giddens' social theory*. Routledge.
- Orbaşlı, A. (2018). Urban Heritage in the Middle East: Heritage, Tourism and the Shaping of New Identities. In D.J. Timothy (Ed.). *Routledge Handbook on Tourism in the Middle East and North Africa*. London & New York: Routledge.
- Park, E.J., Kang, E. and Shin, Y.-j. (2025), "Urban regeneration and community participation: a critical review of project-based research", *Open House International*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
- Pendlebury, J. & Strange, I. (2011). Urban conservation and the shaping of the English city. *Town Planning Review (TPR)*, 82 (4): 361-392.
- Pendlebury, J. (2009). *Conservation in the age of consensus*. USA & Canada: Rutledge.
- Perepolkin, S., Havrylenko, O., & Mazur, A. (2023). Formation and development of international customs law: periodisation issues.
- Peris-Blanes, J., Segura-Calero, S., Sarabia, N., & Ribó-Pérez, D. (2022). The role of place in shaping urban transfor-

- mative capacity. The case of València (Spain). *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 42, 124-137.
- Poizner, A. (2021). *The Moon in the Man: A Carl Jung Coloring Book for Self-Exploration*. Lobster University Press.
- Radwell, D. (2007). *Conservation and Sustainability in Historic Cities*. New Jersey: Wiley-Blackwell.
- Rapoport, A. (1992). Interview with Amos Rapaport. *Arch & Comport. Arch & Behavior*, 8.
- Rasborg, K., & Rasborg, K. (2021). Reflexive modernity. *Ulrich Beck: Theorising World Risk Society and Cosmopolitanism*, 85-109.
- Raza, S. (2023). Max Weber and Charles Taylor: On normative aspects of a theory of human action. *Journal of Classical Sociology*, 23 (1), 97-136.
- Relph, E. (1976). *Place and Placelessness*. London: Pion.
- Rezeg, A., Roche, S., & Eveno, E. (2025). Toward a Sense of Place Unified Conceptual Framework Based on a Narrative Review: A Way of Feeding Place-Based GIS. *Land*, 14 (1), 170.
- Ricoeur, P. (1984). *Time and Narrative*. (K. McLaughlin and D. Pellauer, Trans.). Chicago: University of Chicago Press.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2017). *Contemporary Sociological Theory and Its Classical Roots*. London: Sage.
- Roberts, P., Sykes, H. & Granger, R. (2016) *Urban Regeneration*. London: Middlesex University.
- Rohmawati, A., Trihastuti, M., Suryaningsih, A., & Ismail, H. (2021). Potrait of Social Interaction among the Vilagers in the Perspective of George Herbet Mead's Symbolic Interactionism Theory. *International Journal on Advanced Science, Education, and Religion*, 4 (1), 41-49.
- Sahizadeh, M. & Izadi, M.S. (2003). Urban conservation and development: two complementary or opposite approaches? *Abadi*, 14 (45): 12-21.
- Semes, S. (2017). New design in old cities: Gustavo Giovannoni on architecture and conservation. *Change Over Time*, 7 (2), 212-233.
- Sharma, S. (2013). Self, identity and culture. In *Interdisciplinary perspectives on consciousness and the self* (pp. 117-124). New Delhi: Springer India.
- Shepherd, R. (2002). Commodification, culture and tourism. *tourist studies*, 22: 183–201.
- Sinclair-Maragh, G. & Gursoy, D. (2017). Residents' identity and tourism development: the Jamaican perspective. *International Journal of Tourism Sciences*, 17 (2): 107-125.
- Stryker, S. (1992). Identity theory in encyclopedia of sociology. Edited by E.F. Borgatta. ML Borgatta: Macmillan.
- Šubrt, J. (2021). *The sociology of Time*. Springer International Publishing.
- Taylor, Ch. (1989). *Sources of the Self*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Thomson, G., & Newman, P. (2018). Urban fabrics and urban metabolism—from sustainable to regenerative cities. *Resources, Conservation and Recycling*, 132, 218-229.
- Tiesdell, S., Oc, T. & Heath, T. (1996). *Revitalizing historic urban quarters*. Oxford, UK: Architectural Press.
- Tiwari, P. (2021). Globalization and Modernity: An Analysis of Anthony Giddens's Theory from Transformationalist Perspective. *Emerging Trends in Development Research*, 45.
- Ujang, N. & Zakariya, Kh. (2015). The Notion of Place, Place Meaning and Identity in Urban Regeneration. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 170: 709-717.
- Ulrich Beck, U. (1999). *World Risk Society*. Cambridge: Polity.
- Winnicott, D.W. (1960). The Theory of the Parent-Infant Relationship. *International Journal of Psycho-Analysis*, (41): 585-595.
- Yao, X. (2021). Commodification or shared ownership? A case study of Chinese communities in the linguistic landscape of Bendigo. *Applied Linguistics Review*, 1-26.
- Young, M. & Markham, F. (2020). Tourism, capital, and the commodification of place. *Progress in Human Geography*, 442: 276-296.
- Yount, A. (2005). *William Morris and the Society for the Protection of Ancient Buildings: Nineteenth and Twentieth Century Historic Preservation in Europe*.
- Zaidan, E. (2016). The impact of cultural distance on local residents perception of tourism development: The case of Dubai in UAE. *TOURISM*, 64 (1): 109-126.
- Zijderveld, A. C. (2024). The challenges of modernity. In *Making sense of modern times* (pp. 57-75). Routledge.